

Єфімов Микола Миколайович,

доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ДІЯННЯМ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З УЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ

Вчинення злочинів проти моральності в багатьох випадках характеризується своїм поєднанням з корупційними правопорушеннями. Загалом, корупційні правопорушення самі по собі несуть значний негатив для функціонування правової держави, відповідної європейським стандартам. В свою чергу, у випадках, коли вони пов'язані зі вчиненням інших кримінально караних діянь, їх суспільна небезпека зростає в геометричній прогресії. Адже в суб'єктах правопорушення буде ставати все більша і більша кількість осіб. Серед найбільш небезпечних та поширених кримінально караних посягань в сфері моральності необхідно виділити наступні: ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів; сутенерство; втягнення особи в заняття проституцією; створення та утримання місць розпусти; звідництво; втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Як зазначають окремі автори, новітній період розвитку суспільних відносин обумовив кількісне зростання злочинності. Удосконалюються різноманітні засоби, методи та прийоми її діяльності, виникає безліч організованих злочинних угруповань, спілкування яких забезпечується використанням новітніх технологій. В той же час залишаються актуальними питання забезпечення основоположних прав та свобод людини, її життя та здоров'я, моральних цінностей. Важливим аспектом цього є попередження та розслідування злочинів проти моральності. Адже за багатолітній період існування проституції як суспільного явища соціумом не визначено чіткого ставлення ні до неї, ні до повій, ні до конкретних заходів протидії «комерційному сексу» [3, с. 24]. Якраз з вчиненням, зокрема, і зазначених діянь виникають ризики вчинення корупційних правопорушень.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про запобігання корупції», корупція – це використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з

метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [4].

З огляду на те, що в КК України чітко передбачено відповідальність за досліджувані кримінальні правопорушення, то, зрозуміло, що в нашій країні це діяння є посяганням на відповідні суспільні відносини (відповідно до родового об'єкта – на моральні). Тому за будь-яких змін у законодавстві, це діяння повинно розслідуватись, вина осіб в його вчиненні доводиться і, в підсумку, останні повинні нести за це встановлену законом відповідальність [1, с. 135].

Слід зазначити, що вчинення злочинів проти моральності може бути пов'язане з рядом кримінальних корупційних проявів. Наприклад, це може бути зловживання владою або службовим становищем (стаття 364 КК України), вчиненому з корисливих мотивів для прикриття діяльності з надання послуг інтимного характеру або створення та утримання місць розпусти; перевищенні влади або службових повноважень (стаття 365 КК України) при виявленні фактів сутенерства; одержання хабара (стаття 368 КК України) для замовчення виявлення факту ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів.

В свою чергу, О. М. Литвак серед типових факторів поширення корупційних діянь в Україні виділяє наступні: 1) відсутність сприятливого правового та організаційного режиму діяльності вітчизняного виробника, особливо щодо сплати податків, одержання бюджетних коштів, що сприяє постійному пошуку шляхів протиправного вирішення цих питань; 2) інтеграцію організованої злочинності із суб'єктами підприємницької діяльності; 3) правову незахищеність суб'єктів підприємницької діяльності від зловживань, протидії та вимагань з боку чиновників державного апарату на всіх його рівнях; 4) відсутність стабільного й збалансованого законодавства; 5) відсутність інвестиційної альтернативи «тіньовим» капіталом; 6) втрату історичних традицій, моральних і етичних норм; 7) значне розшарування населення за обсягом доходів, унаслідок чого на тлі збільшення кількості заможних людей значна частина державних службовців не має навіть помірного достатку, що об'єктивно сприяє корупційним проявам [2, с. 12].

Своєю чергою нами у результаті анкетування працівників поліції були виділені такі умови, що сприяють вчиненню злочинів проти моральності:

- розповсюджене рекламування у ЗМІ, мережах Internet або мобільних телефонних мережах надання інтимних послуг (95 %);

- приховане (замасковане) місце розташування місць розпусти (79 %);

- широкий спектр інтимних послуг із гнучкою фінансовою політикою або наявністю «товару» будь-якої цінової категорії (58 %);

- відсутність сприятливого правового та організаційного режиму діяльності щодо сплати податків (52 %);

- значний кримінальний досвід роботи злочинців у сфері надання інтимних послуг – «секс-бізнесу» (31 %);

- втрата історичних традицій, моральних і етичних норм (12 %).

Підводячи підсумки, зазначимо, що для протидії корупційним діям, які пов'язані зі вчиненням злочинів проти моральності, держава повинна провести ряд комплексних заходів. Зокрема, створити оптимальний порядок відбору кадрів на державну службу та визначити об'єктивні критерії для їх кар'єрного зростання. Також забезпечити державних службовців відповідною оплатою їхньої праці та набором соціальних пільг, що певною мірою буде стимулювати їх роботу. Крім того, ми вважаємо, реалії європейського напрямку розвитку України зумовлюють необхідність переосмислення ряду питань: щодо легалізації сфери надання послуг інтимного характеру, щодо впровадження ефективної системи оподаткування зазначеної діяльності, щодо створення відповідних органів контролю за визначеною сферою. Вирішення цих питань, а також проведення зазначених заходів, на наше переконання, дозволить значно зменшити кількість корупційних проявів, що пов'язані зі вчиненням злочинів проти моральності, та ефективно протидіяти.

Список використаних джерел

1. Єфімов М. М. Розслідування злочинів проти громадського порядку та моральності : навч. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / М. М. Єфімов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 188 с.

2. Литвак О. М. Злочинність в Україні: стан, тенденції, заходи протидії (1992–1995 роки) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Х., 1997. 20 с.

3. Назаренко К. Ю. Розслідування злочинів, пов'язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ, 2016. 218 с.

4. Про запобігання корупції : Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 49. ст. 2056.

Засць Інеса Сергіївна,

науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

**ПЕРСПЕКТИВИ КРИМІНАЛІСТИКИ В УМОВАХ
ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА**

У XXI ст. одним з найперспективніших напрямків підвищення ефективності роботи правоохоронних органів з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень є впровадження в криміналістику нових інформаційних технологій. Криміналістика активно трансформує в науку нові знання і технічні нововведення, пов'язані зі збиранням, дослідженням і оцінкою доказів, отриманих під час діяльності з розслідування кримінальних правопорушень.

На жаль, позитивні сторони впровадження нових науково-технічних розробок часто використовуються в злочинних цілях. Злочинці досить активно і продуктивно застосовують інформаційно-телекомунікаційний простір при вчиненні задалегідь спланованого кримінального правопорушення, координують свою діяльність, підтримують зв'язок у злочинній групі, використовують при цьому технічні нововведення при вчиненні і з метою вчинення кримінальних правопорушень, тим самим залишаючи електронні сліди. Слід зазначити, що за допомогою комп'ютерної техніки та інформаційно-телекомунікаційних систем вчинюється величезна кількість кримінальних правопорушень, механізм яких встановити часто досить складно.

Висока активність впровадження сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій у криміналістичну діяльність і їх